

Силабус навчальної дисципліни
«Фортепіано»
Освітня програма: «Сольний спів»,
Спеціальність: 025 «Музичне мистецтво»
Галузь знань: 02 «Культура і мистецтво»

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни відповідно до навчального плану	Обов'язкова навчальна дисципліна
Курс Семестр	I, II, III курси II, III, IV, V семестри
Семестровий контроль	Диференційований залік — I семестр Екзамен – II, III, IV, V семестри
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/ кількість годин	8 кредитів ЄКТС/240 годин (112 інд., 128 самост. роб.)
Мова викладання	Українська мова
Що буде вивчатися (предмет навчання)	Дисципліна забезпечує підготовку фахівців для сфери музичного мистецтва та спрямована на набуття здобувачами теоретичних знань і практичних навичок, необхідних для професійної діяльності виконавця-вокаліста, а також на розвиток естетичного художнього смаку та формування професійного ставлення до мистецтва. У контексті парадигми сучасного вокаліста дисципліна сфокусована на особливостях музичного інструментального мистецтва, фортепіанного виконавства, інтерпретації музичного твору та музичної творчості.
Чому це цікаво/потрібно вивчати (мета, завдання)	<p>Об'єктами вивчення є виконавська діяльність, засоби та методи розкриття образного змісту в їх інтеграції в музичних творах.</p> <p>Мета дисципліни: комплексний розвиток музичних здібностей, музичного слуху та пам'яті, почуття ритму, виконавської волі; розвиток образного мислення, художнього смаку, набуття основних навичок володіння інструментом, необхідних для майбутньої мистецької діяльності; розкриття творчих можливостей особистості.</p> <p>Завдання (навчальні цілі):</p> <ol style="list-style-type: none">1. Формування здатності до концертно-виконавської та педагогічної діяльності у сфері музичного інструментального мистецтва за спеціалізацією фортепіано, що передбачає застосування системи інтегрованих практичних умінь та художньо-естетичних знань у фортепіанному виконавстві й педагогіці, спрямованих на розвиток потенціалу особистості в контексті художньо-творчої самореалізації й культурного самовираження в сфері музичного мистецтва2. Формування здатності застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях;

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Формування здатності до самовдосконалення та саморозвитку впродовж життя; 4. Формування вміння користуватися символікою і сучасною музичною термінологією; 5. Формування вміння розкривати системно-структурні зв'язки музикознавчих, мистецтвознавчих, музично-педагогічних, методичних понять; 6. Формування здатності до використання аналітичних та інтерпретаторських знань та умінь; 7. Формування здатності засвоєння багатоголосної фактури; вміння орієнтуватися у фортепіанній, вокально-ансамблевій партитурі; 8. Удосконалення піаністичних навичок студента; здатність до самостійності при ознайомленні та вивченні фортепіанного репертуару; 9. Формування вміння відчувати й демонструвати емоційну чутливість, рефлексію, ціннісне ставлення до мистецьких творів, активно сприймати, запам'ятовувати, відтворювати зміст і сутність творів мистецтва та здійснювати їхнє художньо-педагогічне тлумачення; 10. Формування компетентностей академічної доброчесності.
<p>Пререквізити (попередні компетентності, необхідні для вивчення дисципліни)</p>	<p>Для здобувачів вищої освіти з профільною освітою необхідні: знання головних складових музичного твору, особливостей побудови ладів, інтервалів, акордів та основних музичних термінів та понять; вміння грамотно розшифровувати нотний текст, ритмо-інтонаційні побудови, групувати нотні приклади, транспонувати мелодію, структурно аналізувати музичні фрагменти, відтворювати на фортепіано зазначені завдання та цілі твори; базове володіння музичним інструментом фортепіано.</p> <p>Для здобувачів вищої освіти з непрофільною освітою необхідні: знання основ музичної грамоти, в тому числі базових складових системи музичної нотації (назви нот, пауз, знаків альтерації); вміння застосовувати базові поняття музичної грамоти, повторювати та по пам'яті відтворювати на слух мелодії та нескладні ритми; володіння елементарними навичкам розшифровки нотного запису та відтворення його на клавіатурі фортепіано.</p>
<p>Пореквізити (компетентності, отримані після вивчення дисципліни)</p>	<p>Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, фортепіанного мистецтва, виконавства, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов згідно до компетентностей освітньої програми «Сольний спів» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 025 «Музичне мистецтво».</p>
<p>Чому можна навчитися (результати навчання)</p>	<p>РН 1. Демонструвати артистизм, виконавську культури та технічну майстерність володіння мистецтвом сольного співу на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності артиста-вокаліста. РН 2. Володіти методами та навичками сольного та ансамблевого співу, репетиційної роботи та концертних виступів. РН 3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської</p>

	<p>діяльності.</p> <p>РН 4. Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.</p> <p>РН 5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору.</p> <p>РН 8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських інтерпретацій.</p> <p>РН 9. Демонструвати володіння теоретичними та практичними основами інструментування, аранжування музики та композиції, вміння здійснювати переклад музичних творів для різних колективів (вокального ансамблю, хору).</p> <p>РН 10. Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної та творчої роботи з ансамблевим колективом.</p> <p>РН 11. Застосовувати теоретичні знання та навички в практичній виконавській діяльності.</p> <p>РН 12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.</p> <p>РН 13. Вміти здійснювати педагогічну діяльність.</p> <p>РН 14. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання вокалу.</p>
<p>Критерії оцінювання (екзаменаційна політика)</p>	<p>Форми контролю:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Індивідуальні заняття – 30 балів / 18 балів. 2. Самостійна робота – 30 балів / 18 балів. 3. Екзамен – 40 балів / 24 бали. <p>Шкала оцінювання:</p> <p>За національною диференційованою шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».</p> <p>За шкалою ECTS: A 90-100, B 82-89, C 74-81, D 64-73, E 60-63, FX 35-59, F 1-34.</p>
<p>Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності)</p>	<p>Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей:</p> <p>Демонструвати загальні компетентності:</p> <p>ЗК 4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 12. Здатність працювати автономно.</p> <p>ЗК 15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>Демонструвати спеціальні (фахові) компетентності:</p> <p>СК 1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності вокаліста.</p> <p>СК 2. Здатність створювати та реалізовувати художні концепції у виконавській діяльності артиста-вокаліста.</p> <p>СК 3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.</p> <p>СК 4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.</p> <p>СК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності артиста-вокаліста.</p> <p>СК 9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу у вокальній музиці.</p>

	<p>СК 12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.</p> <p>СК 13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.</p> <p>СК 17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології виконавської, диригентської, педагогічної діяльності.</p> <p>СК 18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у вокальному виконавстві та музичній педагогіці.</p>
	<p>Структура навчального курсу складається з чотирьох розділів. Кожен змістовий розділ включає в себе індивідуальні заняття та самостійну роботу здобувачів, які завершуються контролем рівня засвоєння якості програмного матеріалу.</p> <p>II семестр</p> <p>Змістовий розділ 1</p> <p>Тема 1.1. Вступ: Основні поняття курсу. Музичний інструмент фортепіано, його можливості. Музичний твір та етапи роботи над ним.</p> <p>Тема 1.2. Прийоми звуковидобування п'єси кантиленного характеру, розвиток мелодичного слуху. Читання нот з аркушу</p> <p>Тема 1.3. Розвиток дрібної пальцевої техніки, інструктивний матеріал. Позиційні апікатурні формули.</p> <p>Тема 1.4. Фортепіанний ансамбль. Розвиток музично-ритмічних здібностей.</p> <p>Тема 1.5. Поліфонія контрастного виду. Опанування поліфонічної фактури. Особливості артикуляції та фразеологічного поєднання голосів, апікатури. Розвиток поліфонічного слуху.</p> <p>Форма контролю: залік.</p> <p>III семестр</p> <p>Змістовий розділ 2</p> <p>Тема 2.1. Засвоєння прийомів акордово-інтервальної техніки, апікатурних формул. Інструктивний матеріал. Транспонування по півтонах, тризвукових (та їх інверсії), побудов, як гармонічної основи вокальних вправ-розспівок.</p> <p>Тема 2.2. Поліфонія підголоскового виду. Опанування творів поліфонічної фактури даного виду. Виконавське оволодіння артикуляційно-апікатурними прийомами, опанування особливостей звуковидобування та звуковедення даного виду поліфонії. Розвиток мелодичного слуху.</p> <p>Тема 2.3. Сонатна форма. Розвиток аналітичного мислення. Опанування моторної спрямованості, ритміки, усвідомлення закономірності зміни артикуляційних штрихів, фактурних прийомів та відчуття єдиної лінії наскрізного розвитку.</p> <p>Тема 2.4. Акомпанемент до вокальних творів. Розвиток тембро-динамічного слуху. Опанування різновидів фактури фортепіанного супроводу.</p> <p>Форма контролю: екзамен.</p>

IV семестр

Змістовний розділ 3

Тема 3.1. Варіаційна форма або рондо. Опанування цілісною інтерпретацією варіаційного циклу або рондо, їх структурними особливостями.

Тема 3.2. П'єси. Художньо-емоційний характер твору. Розвиток художньо-образного мислення. Навичок виразного й усвідомленого фразування; різних прийомів педалізації, відповідних засобів звуковидобування, тощо.

Тема 3.3. Фортепіанний ансамбль. Залучення здобувачів до процесу колективного музикування: єдності виконавського задуму та відповідної єдності виражальних засобів.

Тема 3.4. Читання вокально-ансамблевих (хорових) партитур. Пошук фортепіанного еквіваленту хоровому звучанню з підбір відповідної до цього аплікатури та педалізації. Визначення стильових особливостей музичного твору.

Форма контролю: екзамен.

V семестр

Змістовний розділ 4

Тема 4.1. Поліфонічний твір імітаційного виду. Сутність основних елементів імітації. Оволодіння спеціальними піаністичними прийомами, аплікатурними формулами, розшифровка мелізмів.

Тема 4.2. Фортепіанна п'єса естрадно-джазового репертуару, вивчення специфічних (гармонічних, ритмічних, жанрових тощо) особливостей естрадної та джазової музики; опанування піаністичними прийомами гри ритмічних формул, притаманних блюзу, регтайму, бугі-вугі, рок-н-ролу тощо.

Тема 4.3. Акомпанемент до вокальних або вокально-ансамблевих творів та естрадних пісень. Читання літерно-цифрової гармонії та складання акомпанементів за різними видами фактури; засвоєння принципів спрощення фактури акомпанементу твору.

Тема 4.4. Фортепіанні п'єси українських композиторів. Жанрове та стильове розмаїття української фортепіанної музики. Особливості ладу, мелодики та гармонії. Жанрово-стильові особливості сучасних українських творів. Окреслення художньо-образної сфери п'єси. Створення концептуальної виконавської програми музичного твору.

Форма контролю: екзамен.

Види занять:

Практичні індивідуальні заняття, самостійна робота.

Методи навчання:

- словесний (пояснення, бесіда, розповідь);
- наочно-слуховий (показ, спостереження, демонстрація піаністичних прийомів);
- практичний (робота на інструменті, вправи);
- аналітичний (порівняння та узагальнення, розвиток логічного мислення);
- емоційний (підбір асоціацій, образів, художні враження).
- відеометод у сполученні з новітніми інформаційними

	<p>технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);</p> <ul style="list-style-type: none"> – Індивідуальний метод навчання дозволяє знайти більш точний і психологічно правильний підхід до кожного студента і вибрати найбільш відповідний метод навчання. – самостійна робота (розв'язання індивідуальних творчих завдань). <p>Форми навчання: Денна (очна), заочна, дистанційна.</p>
<p>Інформаційне забезпечення з фонду та репозиторію НАКККІМ</p>	<p>Рекомендована література та інформаційні ресурси</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Каменська В. Ю. Фортепіано. Навчальний посібник. Київ : НАКККІМ, 2019. 252 с. 2. Фортепіано : Методичні рекомендації до індивідуальних занять для здобувачів освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 025 «Музичне мистецтво» / розроб. В. Ю. Каменська. Київ. НАКККІМ, 2020. 40 с. 3. Фортепіано : Методичні рекомендації до самостійної роботи для здобувачів освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 025 «Музичне мистецтво» / розроб. В. Ю. Каменська. Київ. НАКККІМ, 2020. 40 с. 4. Каменська В. Ю. Методичні рекомендації до самостійної роботи над фортепіанними ансамблями. Для студентів 6.020204 «Музичне мистецтво» спеціалізації «Сольний спів». Київ : НАКККІМ, 2012. 20 с. 5. Каменська В. Ю. Фортепіано (комплексний розвиток музичних здібностей). Навчальний посібник. Київ, 2006. 97 с. 6. Клиш В. Л. Українське музикування : фортепіанні ансамблі на основі музичного фольклору : дидактичний матеріал з навчальної дисципліни «Фортепіано» до самостійної роботи студентів спеціальності 6.020204 «Музичне мистецтво» спеціалізації «Сольний спів» / уклад. В. Ю. Каменська. Київ : НАКККІМ, 2013. 6 с. 7. Початкове музикування на фортепіано / уклад. : В. Д. Шульгіна. Київ : НАКККІМ, 2010. 78 с. 8. Туріна О. А., Каменська В. Ю. Культура фортепіанного виконавства в контексті тенденцій становлення професійної музичної школи. <i>Науковий часопис Національного педагогічного університету імені П. М. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи.</i> Випуск 57 Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. С. 187 – 190. 9. Устименко Ю. С. Загальне фортепіано – шлях у велике мистецтво: Навчальний посібник. Київ : НАКККІМ, 2007. 150 с. 10. Фортепіано: робоча програма для студентів спеціальності 6.020204 «Музичне мистецтво» / уклад. В. Ю. Каменська. Київ : НАКККІМ, 2010. 72 с. <p>Інтернет-ресурси:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 http://library.nakkkim.edu.ua - електронний каталог бібліотеки Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв (ресурси вільного доступу, електронні журнали, сайти бібліотек);

	<p>2. http://www.nbuv.gov.ua - сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського;</p> <p>3. http://elib.nplu.org - електронна бібліотека «Культура України»;</p> <p>4. http://kultura.ho.ua/books_ku.htm – Культурологічна бібліотека;</p> <p>5. www.nibu.kiev.ua – Національна історична бібліотека України.</p> <p>6. http://www.nlib.org.ua – Нотна бібліотека</p> <p>7. http://www.notes.tarakanov.net – Нотний архів Бориса Тараканова</p>
Локація та матеріально-технічне забезпечення	Проведення практичних індивідуальних занять з дисципліни «Фортепіано» забезпечується матеріально-технічною базою (спеціалізована аудиторія №104, корп.14, НАКККіМ), музичним інструментарієм (фортепіано), технічними засобами (ноутбук, засоби відтворення аудіодисків та інших носіїв інформації), навчально-методичною документацією та матеріалами.
Кафедра	Кафедра академічного і естрадного вокалу та звукорежисури (корпус №14, ауд. 104).
Інститут	Інститут сучасного мистецтва
Інформація про науково-педагогічних працівників	<p><i>Каменська Вероніка Юрївна</i> — З 1989 р. викладала курс фортепіано для різних спеціалізацій на факультеті музичного мистецтва Київського національного університету культури і мистецтв. З 2007 р. і по теперішній час працює в НАКККіМ, доцент кафедри естрадного виконавства, викладає курс фортепіано для студентів спеціалізації «Сольний спів». Вона є авторкою 20 публікацій з проблем комплексної фахової підготовки студентів, самостійної роботи в курсі фортепіано для різних спеціалізацій, розвитку музичних здібностей, брала участь у наукових семінарах, конференціях. Каменська В. Ю. брала участь у концертних програмах КНУКіМ та НАКККіМ, мала концертні виступи на Міжнародному симпозиумі по захисту авторських прав, концерті Фестивалю «Музичні прем'єри року», виступала з оркестром Державного радіо та телебачення, Естрадно-симфонічним оркестром. Веде профорієнтаційну роботу та просвітницьку роботу серед учнівської молоді м. Києва. За роки викладацької діяльності підготувала значну кількість висококваліфікованих фахівців, які працюють в галузі культури та мистецтва не тільки в Україні, а й за кордоном і мають відзнаки міжнародних фестивалів та конкурсів.</p> <p>Інша інформація на сайті кафедри: https://nakkkim.edu.ua/instituti/institut-suchasnogo-mistetstva/kafedra-estradnogo-vikonavstva/kamenska-veronika-yuriiivna</p>
Оригінальність навчальної дисципліни	Навчальна дисципліна «Фортепіано» розроблена на основі практичного досвіду провідних вітчизняних, закордонних викладачів-піаністів та авторського багаторічного досвіду, як комплексний підхід до особистісного творчого розвитку у закладах вищої освіти.
Політика академічної доброчесності	Всі учасники освітнього процесу дотримуються політики доброчесності і сприяють функціонуванню ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату.

Лінк на дисципліну

Google classroom:

<https://classroom.google.com/u/4/c/MzA3MDcyNTk2Mjc3>

<https://classroom.google.com/u/4/c/MzA3MDcyNTk2MzM3>

<https://classroom.google.com/u/4/c/NDI0MDc3ODczMzg1>

Розробник: Каменська Вероніка Юріївна, старший викладач кафедри академічного і естрадного вокалу та звукорежисури НАКККіМ

(підпис)

Обговорено на засіданні групи забезпечення освітньої програми «Сольний спів».

Гарант освітньої програми: Серова О. Ю., кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри академічного і естрадного вокалу та звукорежисури НАКККіМ

(підпис)

Затверджено:

Завідувач кафедри академічного і естрадного вокалу та звукорежисури Бобул І.В.

(підпис)

Директор Інституту сучасного мистецтва Кулиняк М.А.

(підпис)